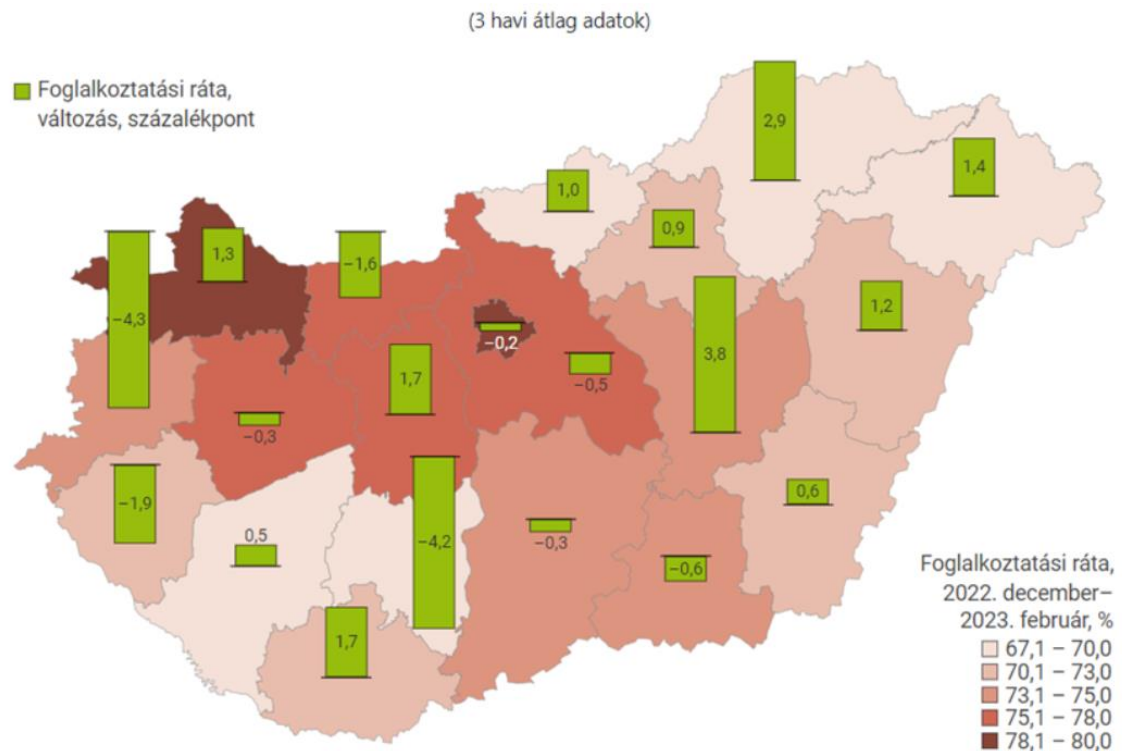

Kimozdulni a céltalanságból

Szabó Dorottya

DOI: 10.14267/VILPOL2023.03.22

Az afrikai tech szektorba az elmúlt években több millió dollár áramlott, hirtelen elérhetővé vált a tőke, mely 5-6 évvel ezelőtt nem volt lehetséges. Míg a világ többi részén lelassult a startup finanszírozás, addig 2022-ben több mint 300 milliárd amerikai dollárt vontak be afrikai startup vállalkozások. A KSH legutóbbi, március végén publikált adatai² szerint a foglalkoztatási ráta háromhavi mozgóátlaga a 2022. december – 2023. február időszakban az előző év azonos időszakához képest 0,3%-ponttal nőtt, amely változás mögött elsősorban a nők foglalkoztatási rátájának 0,6%-pontos növekedése állt. Területi eloszlás szempontjából ez az éves változás meglehetősen heterogén képet mutat vármegyei szinten. Az 1. ábrán látható, hogy a foglalkoztatási ráta nemzetgazdasági szintű növekedése elsősorban a Jász-Nagykun-Szolnok, valamint Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyékben megnövekedett foglalkoztatási rátának köszönhető. Ezen vármegyékkel ellentétben Vas és Tolna vármegyékben jelentősen, 4,3, valamint 4,2%-ponttal csökkent a foglalkoztatási ráta.

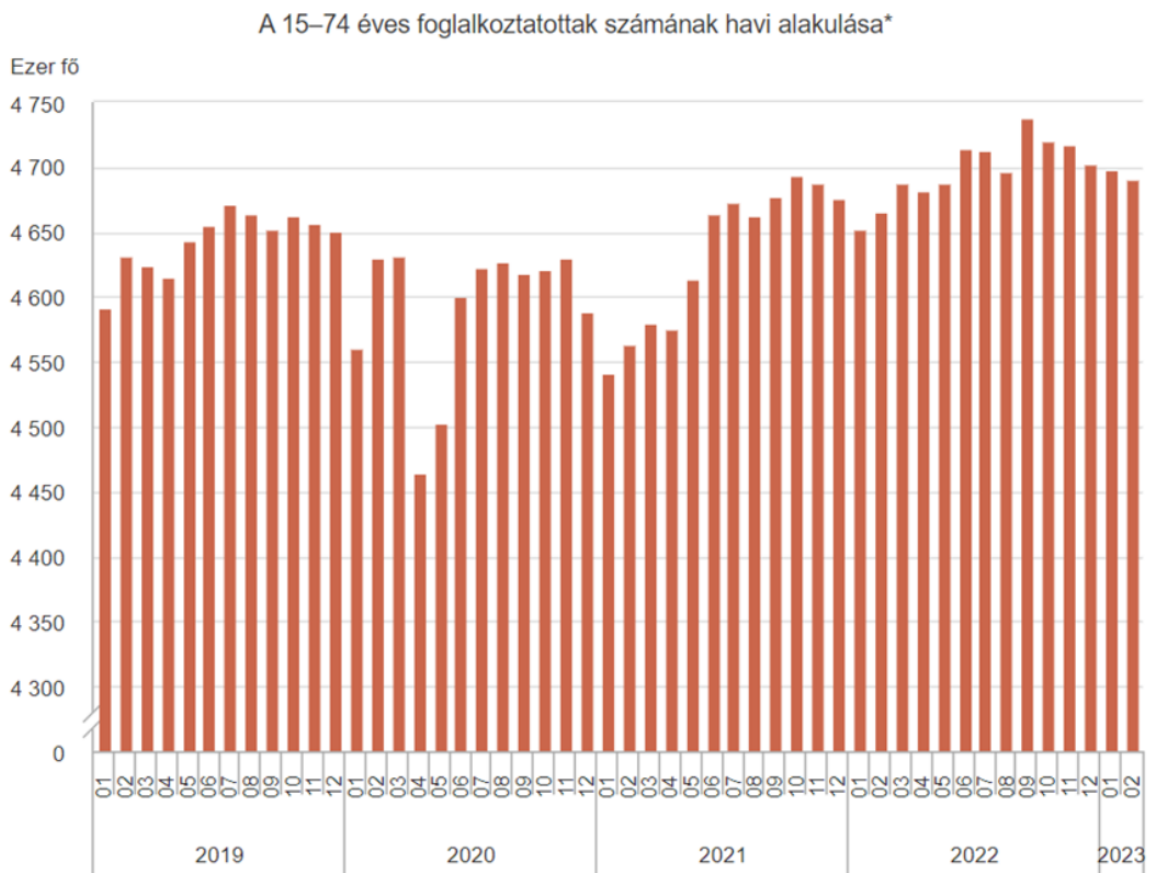
Forrás: KSH heti monitor

9. ábra: Foglalkoztatási ráta (%)

² <https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/fog2302> Letöltés ideje: 2023.04.10.

Forrás: KSH heti monitor

Ami az abszolút értékeket illeti, 2023 februárjában a foglalkoztatottak átlagos létszámát 4 millió 691 ezer főre becsülte a KSH, ami 26 ezer fővel több, mint a 2022 februárjában foglalkoztatottak száma a 15-74 éves korcsoportban (2. ábra). A KSH adataiból az is kiderül, hogy a kereskedelemben bővült a legnagyobb mértékben (28 ezer fő) a foglalkoztatás 3 havi átlaga (2022. december – 2023. február) az előző évihez képest, miközben a feldolgozóiparban jelentős csökkenés (20 ezer fő) történt. Érdekes lehet még kiemelni, hogy a tárgyalt 3 havi átlag adatok azt mutatják, hogy amíg a hazai elsődleges munkaerőpiacon foglalkoztatottak száma 12 ezer fővel nőtt az előző évhez képest, addig a külföldön dolgozók száma 13 ezer fővel nőtt.

10. ábra: A 15-74 éves foglalkoztatottak számának havi alakulása

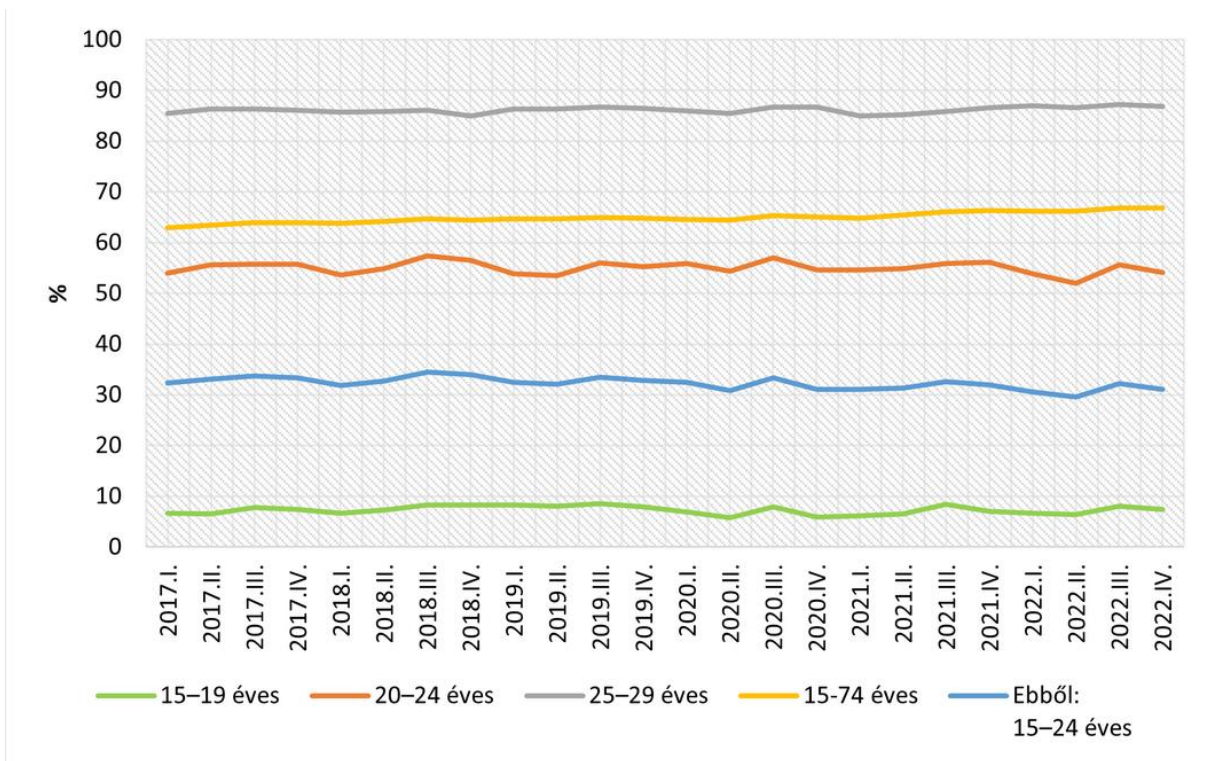
Forrás: KSH heti monitor

A foglalkoztatottak korcsoport szerinti alakulása azt mutatja, hogy a foglalkoztatási ráta 0,3%-pontos növekedése mögött az 55-64 éves korcsoport foglalkoztatási rátájának 2,6%-pontos növekedése áll³. A 25-54 éves korcsoportban a foglalkoztatottak számának 3 havi átlaga 22,9 ezer

³ <https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/fog2302> Letöltés ideje: 2023.04.10.

fővel csökkent az előző időszakhoz képest (0,1%-pontos csökkenés a tárgyalt korcsoport foglalkoztatási rátájában), míg a 15-24 éves korcsoportban ez a csökkenés 1,9 ezer fő (0,2%-pontos csökkenés a tárgyalt korcsoport foglalkoztatási rátájában).

A fiatal korcsoportok munkaerőpiaci helyzete kapcsán érdemes lehet ránézni az aktivitási ráta alakulására is. A 3. ábrán látható az egyes korcsoportok aktivitási rátájának alakulása 2017 és 2022 között. Szembetűnő, hogy a vizsgált öt év alatt a 20-25 éves korosztály aktivitási aránya 2022 II. negyedében volt a legalacsonyabb (52%), ami bár a következő negyedévre regenerálódni látszott, az év végén újabb csökkenést mutatott, ami mögött természetesen szezonális okok is meghúzódhatnak, így messzemenő következtetéseket nehéz volna levonni.

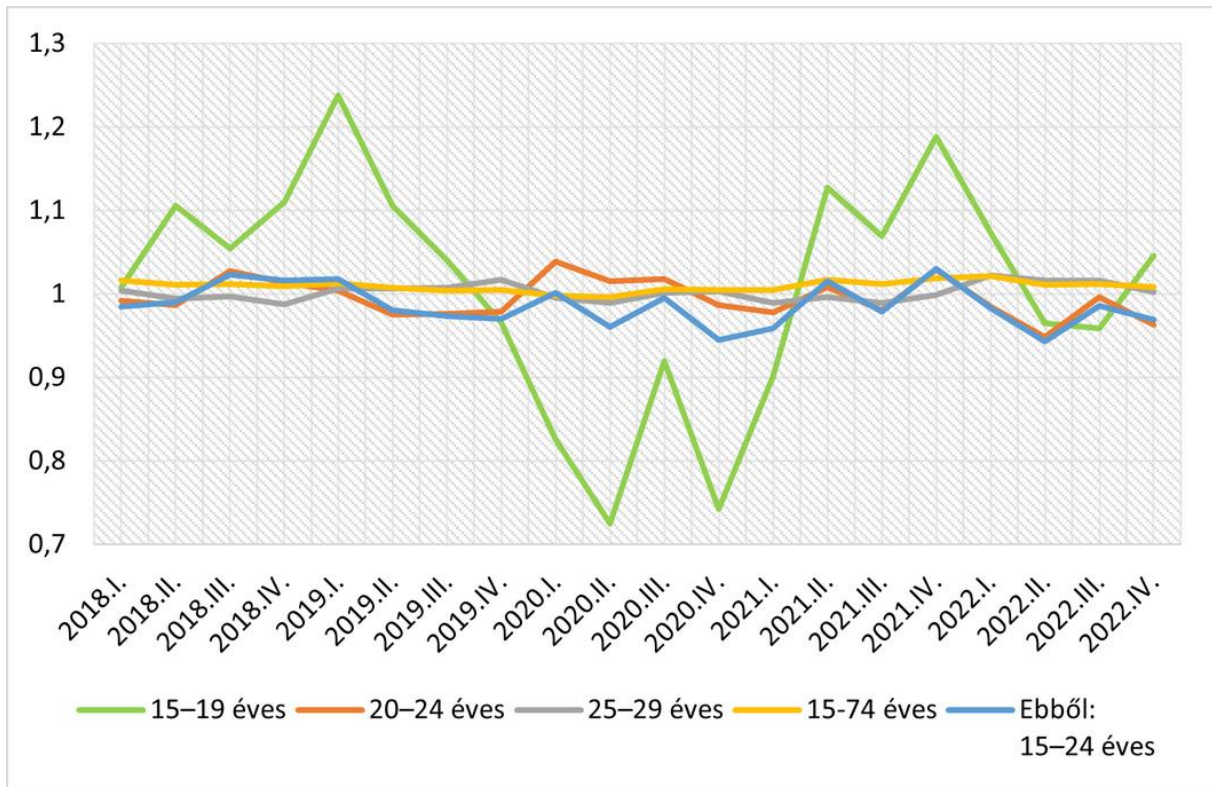

11. ábra: Az aktivitási ráta negyedéves alakulása korcsoportonként

Forrás: KSH, saját szerkesztés

Az aktivitási ráta előző évi azonos időszakhoz viszonyított változását vizsgálva azonban elmondható, hogy amíg a 15-74 éves korosztály egészét vizsgálva az aktivitási ráta bár enyhén, de stabilan növekedett, addig a 15-24 éves korcsoport esetében az előző évhez képesti csökkenés jellemző. A 15-19 évesek körében az aktivitási ráta változása meglehetősen volatilis képet mutat, nem meglepő, hogy ennek a korosztálynak a munkaerőpiaci aktivitását erősen befolyásolta a koronavírusjárvány. Mindeközben a 20-24 évesek esetében a járvány alatt még nőtt is az aktivitás, azonban annak lecsengését nem az aktivitási ráta további növekedése, inkább a csökkenése jellemezte. 2022 mindegyik negyedében csökkent a 20-24 évesek aktivitási rátája a 2021 megfelelő negyedéveihez képest, aminek nincs magától értetődő, a (világ)gazdasági

folyamatokból egyértelműen következő magyarázata. A KSH adatai szerint 2022 negyedéveiben a 20-24 évesek munkanélküliségi rátája az előző évi negyedévekhez képest 2-3%-ponttal csökkent, ami jelentős csökkenésnek tekinthető. Ezzel a munkanélküliségi ráta a koronavírusjárvány előtti, 9% körüli szintjére csökkent, ami alapján a vizsgált korcsoport munkaerőpiaci helyzetének koronavírusjárvány utáni stabilizálódására következtethetnénk, azonban a foglalkoztatási ráta 2022. III. negyedéve kivételével szintén éves csökkenést mutatott ez előző év negyedéveiben. Ezek alapján arra következtethetünk, hogy a 20-24 évesek esetében a munkanélküliség csökkenésében a növekvő inaktivitás is szerepet játszott.

12. ábra: Az adott negyedéves aktivitási ráta előző év azonos időszaki értékéhez viszonyítva

Forrás: KSH, saját szerkesztés

A fiatalok munkaerőpiaci inaktivitása – ami alatt egyszerre érthetjük a statisztikai értelemben vett inaktivitást, valamint a „quiet quitting” jelenségét is – sokszor emlegetett probléma manapság. Bördös és Koltai az MCC Ifjúságkutató Intézetének kiadványában⁴ az Eurostat adatai alapján megállapítják, hogy a magyar 15-29 évesek körében 2020-ról 2021-re 22,4%-ponttal nőtt azok aránya, akik az inaktivitásuk okaként azt jelölték meg, hogy úgy gondolják, úgysem találnának munkát. Ez jelentős növekedés, és feltételezhetjük, hogy 2022-ben is fennállt ez a probléma.

A fiatal munkavállalóknak, pályakezdőknek az elmúlt években egy meglehetősen összetett világgazdasági és világpolitikai környezetben kellett és kell navigálniuk a munkaerőpiacon, ami

⁴ <https://ifjusagkutointezet.hu/kiadvany/kivani-tizet> Letöltés ideje: 2023.04.10.

előzetes tapasztalatok nélkül meglehetősen ijesztőnek és bonyolultnak tűnhet. A 20-24 éves korosztály mondhatni „be lett dobva a mélyvízbe” az elmúlt években, így a pályaorientációs tanácsadásoknak, az első munkaerőpiaci tapasztalatok megszerzésének támogatásának, az emberi-erőforrás menedzsment kitüntetett figyelmének kifejezetten fontos szerepe van abban, hogy ez a korosztály integrálódni tudjon a munkaerőpiacon, és az esetleges negatív tapasztalatok ne hassanak ki hosszú távon a munkavállalói önbecsülésükre és kultúrájukra. A fiatalok munkaerőpiaci aktivizálása nem egyszerűen a nemzetgazdasági növekedés szempontjából fontos, hanem azért is, mert – ahogy az említett MCC-s kiadvány egy másik tanulmányában Kollár és Pillók megállapítják – a munkavállalás hozzájárulhat ahhoz, hogy a fiatalok kimozduljanak a céltalanság állapotából. Ehhez viszont hozzá kell őket segíteni ahhoz, hogy megtalálják azokat a munkaköröket, melyek képességeiknek megfelelően biztosítják számukra az értékteremtéshez való hozzájárulásukat, a kreativitásuk kibontakoztatását és az ötleteik megvalósítását. Ez egyszerre foglalkoztatás- és oktatáspolitikai feladat is, az állami és vállalati szféra közös felelőssége, mivel egyik fél sem engedheti meg magának, hogy a mai fiatal felnőttek elveszett nemzedékké váljanak.